

ПРОЄКТ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ**

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ФІЛОЛОГІЯ»**

третій (освітньо-науковий)

(назва рівня вищої освіти)

доктор філософії

(назва ступеня, що присвоюється)

галузь знань

03 Гуманітарні науки

(шифр та назва галузі знань)

спеціальність

035 Філологія

(код та найменування спеціальності)

Ректор Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди

_____ Ю. Д. Бойчук

(підпис)

Харків – 2024

ПЕРЕДМОВА

ВНЕСЕНО

Кафедрою української літератури і журналістики імені професора Леоніда Ушкалова, кафедрою зарубіжної літератури та слов'янських мов імені М.Гетманця, кафедрою української мови, кафедрою українознавства і лінгводидактики Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

ЗАТВЕРДЖЕНО

РОЗРОБЛЕНО

проектною групою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди у складі:

Члени групи:

1. Гармаш Людмила Вікторівна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури та журналістики імені професора Леоніда Ушкалова (голова робочої групи);
2. Голобородько Костянтин Юрійович – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка;
3. Криворучко Світлана Костянтинівна – доктор філологічних наук, професор кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця;
4. Маленко Олена Олегівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства і лінгводидактики;
5. Мельников Ростислав Володимирович – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури і журналістики імені професора Леоніда Ушкалова;
6. Олексенко Олена Андріївна – кандидат філологічних наук, професор, професор кафедри української мови;
7. Верман Максим – аспірант денної форми другого року навчання, спеціальність 035 – *Філологія*;
8. Разуменко Ірина Василівна – кандидат філологічних наук, професор, професор кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця;
9. Скоробогатова Олена Олександрівна – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця;
10. Черемська Ольга Степанівна – завідувач кафедри українознавства і мовної підготовки іноземних громадян Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, доктор філологічних наук, професор;
11. Щербакова Наталя Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови.

Ця освітньо-наукова програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована без дозволу Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

**1. Профіль освітньо-наукової програми «Філологія»
підготовки докторів філософії в галузі знань 03 Гуманітарні науки
Preparation of Doctors of Philosophy in the field of Philology
за спеціальністю 035 Філологія
specialty 035 Philology**

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, Україна H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти: доктор філософії Degree in Higher Education: Doctor of Philosophy
Офіційна назва освітньої програми	Філологія Philology
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом PhD; обсяг 50 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки
Наявність акредитації	первинна
Цикл/рівень	НРК – 8 рівень, FQ-EHEA - третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Передумови	Наявність освітнього рівня «магістр» (ОКР «спеціаліст»)
Спеціальність	035 Філологія
Мова(и) викладання	українська/Ukrainian
Термін дії освітньої програми	2023-2027
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://smc.hnpu.edu.ua/osvitni-prohramy

2. Мета освітньої програми

Метою освітньо-наукової програми є забезпечення підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня за напрямом 035 Філологія до науково-дослідної та викладацької діяльності в галузі знань 03 Гуманітарні науки, формування програмних компетентностей, необхідних для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі дослідницько-інноваційної діяльності, проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення, і подальшої науково-професійної діяльності.

3. Характеристика освітньої програми

<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</p>	<p>Галузь знань: 03 Гуманітарні науки. Спеціальність: 035 Філологія. Об'єкти вивчення та діяльності: теоретико-методологічні засади наукового філологічного дослідження; фахова підготовка до організації педагогічного процесу в закладах освіти різних типів; провадження науково-дослідницької, навчально-виховної, методичної та просвітницької діяльності на засадах наукової етики. Цілі навчання: формування в здобувача професійних компетентностей філолога-дослідника, у результаті чого він буде здатний написати, апробувати й успішно захистити дисертаційне дослідження в галузі мовознавства / літературознавства. Теоретичний зміст предметної області: генезис мови і літератури, мовні й літературні феномени в синхронії та діахронії. Методи, методики та технології: застосовують системний, історико-культурний, структурно-функціональний, антропоцентричний, дискурсивний, міждисциплінарний підходи до вивчення й опису мовних та літературних явищ; аналітичний, дедуктивний та індуктивний методи, методи узагальнення, моделювання, висування гіпотез, описовий, інтерпретаційний, біографічний та інші. Провідним методом у викладанні навчальних дисциплін є проблемно-пошуковий метод, який має розвивати в здобувачеві навички самостійного дослідника, здатного до формулювання наукової проблеми, критичного осмислення результатів попередніх досліджень, пошуку оптимальних шляхів вирішення поставлених завдань і здатності переконливого, логічно вибудованого й аргументованого обґрунтування власної наукової позиції. Використання методу диспутів і дискусій має на меті розвинути в аспірантів уміння виявляти суперечності в досліджуваній проблемі, самостійно формулювати гіпотезу, висувати припущення, аналізувати їхню достовірність і доводити правильність її вирішення. Використовуючи</p>
---	--

	<p>загальнонаукові та спеціальні філологічні методи під час виконання дослідження й презентації наукових результатів, аспірант привчається виробляти власні алгоритми розв'язання наукової проблеми. Основними формами навчання є лекція, семінар, практичне заняття, здійснені в очній та дистанційній формі. Зворотній зв'язок забезпечується за допомогою різних видів поточного та підсумкового контролю знань, виконання індивідуальних дослідницьких завдань з теми.</p> <p>Інструменти та обладнання: мультимедійне обладнання, комп'ютери, тексти художньої літератури й літератури non-fiction, наукові, лексикографічні й енциклопедичні джерела, архіви, бібліотеки.</p>
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова академічна, у межах якої можлива наукова та викладацька кар'єра.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Освітньо-наукова програма спирається на фундаментальні положення філологічних наук та враховує результати сучасних наукових досліджень. Освітньо-наукова програма спрямована на наукову, педагогічну й методичну підготовку висококваліфікованих фахівців в царині наукових студій та викладання філологічних дисциплін, що передбачає створення умов для оволодіння здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня за напрямом <i>035 Філологія</i> сучасними методами науково-дослідної діяльності й компетентностями, достатніми для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі дослідницько-інноваційної діяльності; набуття необхідного для здійснення професійної діяльності рівня знань, умінь, навичок, досвіду діяльності і підготовки до захисту науково-кваліфікаційної роботи (дисертації) на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD) у галузі <i>03 Гуманітарні науки</i> і забезпечення підґрунтя для подальшої науково-професійної діяльності.</p> <p>Ключові слова: філологія, лінгвістика, літературознавство, методологія філологічних наук, психолінгвістика, когнітивна лінгвістика, компаративістика, наратологія.</p>
Особливості програми	Термін реалізації освітньо-наукової програми – 4 роки. Освітня складова програми реалізується

протягом 6 семестрів, її обсяг становить 43 кредити. Зміст наукового складника ОНП визначається індивідуальним навчальним планом аспіранта. ОНП підготовлена з урахуванням потреб здобувачів, які навчаються без відриву від виробництва та з відривом – аспіранти очної (вечірньої) форми навчання зобов'язані відвідати не менше 50 % від загального обсягу аудиторних занять, аспіранти заочної форми навчання – не менше 20 %.

Важливою особливістю програми є збереження і розвиток багатой наукової спадщини видатних учених, які заклали основи філологічних досліджень у ХНПУ імені Г.С. Сковороди – С. І. Дорошенка, Л. А. Лисиченко, Л. Г. Фрізмана, М.Ф. Гетьманця, А.Т. Гулака, Г.Ф. Калашникової, Л.В. Ушкалова та ін. Традиції локальних філологічних наукових шкіл, що функціонують на українському мовно-літературному факультеті імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка, поєднуються з прагненням до створення нових наукових напрямів у тісній інтеграції з європейським і світовим науковим співтовариством.

4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

<p>Придатність до працевлаштування</p>	<p>Вимоги ринку відображені в Класифікаторі професій (ДК 003:2010), затвердженого Наказом № 327 Держспоживстандарту України від 28.07.2010 та Наказом № 457 Держспоживстандарту України від 11.10.2010, та окреслюють сфери діяльності випускників аспірантури, серед яких діяльність: у галузі вищої освіти (85.4), наукових досліджень і розробок (72), в інших професійних, технічних та наукових видах діяльності (74). Згідно з названими документами, здобувач PhD після закінчення навчання за освітньо-науковою програмою 035 <i>Філологія</i> може займати відповідну посаду, працювати в галузі освіти та науки в підрозділах наукових і державних установ, профільних кафедрах університетів, в органах державної та місцевої влади, на підприємствах та в організаціях, громадських організаціях тощо. Результатами виконання ОНП підготовки докторів філософії за напрямом 035 <i>Філологія</i> є присвоєння їм відповідної академічної кваліфікації:</p> <p>2310.2 Викладач вищого навчального закладу; Асистент; 232 Викладач середнього навчального закладу; 2419.3 Консультант в апараті державної влади, виконкому; 2444.1 Молодший науковий співробітник (філологія, лінгвістика); Науковий співробітник (філологія, лінгвістика); Науковий співробітник-консультант (філологія, лінгвістика); Філолог-дослідник; 2444.2 Лінгвіст; 2451.1 Літературознавець.</p>
<p>Подальше навчання</p>	<p>Доктори філософії можуть отримувати додаткові кваліфікації в системі післядипломної освіти. Мають можливість подальшого стажування в інших університетах, отримання стипендій за системою «postdoctoral researcher» / «postdoctoral fellow» / «scholarship». Можуть приймати участь у грантових проектах, держбюджетних програмах, самостійно продовжувати навчання для набуття додаткових компетентностей. Мають право продовжити навчання для здобуття наукового ступеня доктора наук.</p>

5. Викладання та оцінювання

Викладання та навчання	<p>Освітній процес побудований на принципах особистісно орієнтованого навчання. Його основи складають системний, компетентісний та інтегративний підходи до підготовки докторів філософії. Він здійснюється з урахуванням процесу інтеграції України в європейський і світовий науковий та культуротворчий простір та із застосуванням інноваційних технологій.</p> <p><i>Методи навчання:</i> репродуктивний (підготовка рефератів, аналіз та огляд наукової літератури за обраною тематикою), проблемно-пошуковий, інтерактивний (дискусії, наукові доповіді з подальшим обговоренням, презентації наукових проєктів), дослідницький, методи контролю і самоконтролю.</p>
Оцінювання	<p><i>Освітній складник програми.</i> Система оцінювання включає поточний, семестровий і підсумковий контроль.</p> <p>Формами семестрового контролю успішності вивчення здобувачами навчальної дисципліни є залік або іспит.</p> <p>Поточний контроль знань аспірантів здійснюється шляхом оцінки роботи аспіранта під час практичних (семінарських, лабораторних) занять, виступів на конференціях, виконання наукових завдань. Проводиться в усній та письмовій формах.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться під час семестрової атестації. Аспіранти складають заліки або іспити за білетами, у формі тестів, захисту звіту з науково-викладацької практики тощо.</p> <p><i>Науковий складник програми.</i></p> <p>Формою підсумкового контролю за виконанням аспірантом індивідуального плану роботи є атестація на кафедрі, яка здійснюється відповідно до графіку на основі аналізу публікацій у фахових виданнях України, закордонних періодичних виданнях, журналах, включених до науково-метричних баз (Scopus, WoS та ін.), участі у міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, проходження науково-педагогічного стажування в українських та закордонних закладах освіти, участі в грантовій діяльності. Підсумкова атестація проводиться у формі розгорнутого обговорення виконання аспірантом освітньої та наукової складових ОНП і слугує підставою для порушення клопотання про публічний захист наукових досягнень аспіранта.</p>

	<p>Підготовка в аспірантурі здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії завершується державною атестацією, яка здійснюється постійною (або спеціалізованою) вченою радою Університету (або іншого закладу вищої освіти), утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії (або наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях), а також відгуки опонентів оприлюднюються на офіційних веб-сайтах відповідних вищих навчальних закладів (наукових установ) відповідно до чинного законодавства.</p>
--	--

6. Програмні компетентності

<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>ІК – Здатність розв’язувати складні завдання та комплексні проблеми в галузі професійної (педагогічної і наукової) та дослідницько-інноваційної діяльності, генерувати нові ідеї, що передбачає глибоке переосмислення попереднього вітчизняного та світового досвіду учених-філологів, наявних знань і підходів та проведення досліджень, створення нових системоутворювальних знань оволодіння сучасною методологією наукової та педагогічної діяльності; здатність до безперервного самовдосконалення, цілеспрямованість, відданість професії.</p>
<p>Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК1 – здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей у процесі вирішення дослідницьких і практичних завдань, у тому числі в міждисциплінарних галузях;</p> <p>ЗК2 – здатність проєктувати, ініціювати та виконувати (індивідуально або в науковій групі) наукові дослідження на основі цілісного системного наукового світогляду, знань історії та філософії науки;</p> <p>ЗК3 – здатність здійснювати пошук, оброблення, аналіз і контекстуалізацію значного обсягу наукової інформації з різних джерел, інтерпретацію результатів наукових досліджень, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації;</p> <p>ЗК4 – володіння комп’ютерною та інформаційною культурою, усвідомлювати цінності суб’єктивної позиції в інформаційному просторі, доказово і аргументовано</p>

	<p>відстоювати власні переконання;</p> <p>ЗК5 – здатність спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми;</p> <p>ЗК6 – здатність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації рідною та іноземною мовами;</p> <p>ЗК7 – здатність проектувати й реалізовувати індивідуальну наукову траєкторію, застосовувати принципи наукової самоорганізації, виробити та постійно вдосконалювати власний дослідницький стиль;</p> <p>ЗК8 – здатність планувати й вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку;</p> <p>ЗК9 – здатність працювати в науковій групі, дотримуючись етичних норм професійної діяльності;</p> <p>ЗК10 – здатність проводити навчальні заняття, застосовуючи різні форми, методи та педагогічні технології, які відповідають сучасним вимогам та спрямовані на утвердження національних та загальнолюдських цінностей і сприяють професійному та соціальному розвитку особистості.</p>
<p>Спеціальні компетентності (СК)</p>	<p>СК1 – володіння сучасною методологією, методикою та методами наукового філологічного дослідження, зокрема з використанням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій;</p> <p>СК2 – здатність інтерпретувати результати філологічного дослідження, оцінювати можливості їхнього застосування, визначати перспективи подальших досліджень;</p> <p>СК3 – спроможність коректно формулювати назви своїх наукових праць, подавати до них резюме та ключові слова, дотримуватися адекватної структури роботи, доладно вживати наукову термінологію, правильно оформляти довідковий і бібліографічний апарат, оцінювати критичні зауваження рецензентів;</p> <p>СК4 – готовність до викладацької діяльності у вищій школі;</p> <p>СК5 – здатність розуміти основні положення сучасної філософії науки, етапи історичного розвитку філософських уявлень про пізнання Всесвіту та їхній взаємозв'язок з розвитком науки; основні положення сучасної гносеології та наукової епістемології; основні ідеї видатних мислителів вітчизняної та світової філософії науки, розуміти основні принципи наукової</p>

етики та академічної доброчесності;

СК6 – вміння користуватися існуючими сервісами для перевірки текстів на плагіат, керуватися етичними настановами під час здійснення власної науково-дослідницької діяльності;

СК7 – здатність розуміти основи граматики та лексики іноземної мови; використовувати науковий стиль мовлення й діловий стиль листування; спілкуватися іноземною мовою в професійній та академічній сферах; висловлюватися на професійні теми; виокремлювати інформацію з письмових джерел, узагальнювати її й робити аргументований виклад у зв'язній формі; вести дискусію на фахові теми, формулюючи й аргументуючи власний погляд; розуміти довготривале мовлення на фахові теми; писати іноземною мовою наукові доповіді, статті тощо;

СК8 – здатність розуміти науково-понятійний апарат педагогіки вищої школи; зміст і напрями діяльності викладача вищого навчального закладу; основи дидактики вищої школи; історію університетської освіти; вміння застосовувати знання з педагогіки вищої школи в процесі викладання біологічних дисциплін; розробляти і запроваджувати педагогічні технології у практику підготовки студентів; оцінювати практичну значущість нововведень у вищій школі; створювати умови для самореалізації студентів;

СК9 – спроможність визначати об'єкт і предмет, завдання різних напрямів і галузей літературознавства або лінгвістики; аналізувати ключові проблеми й поняття з урахуванням класичних традиційних поглядів і новітніх теорій;

СК10 – здатність давати характеристику положень власного докторського проєкту під кутом зору опрацьованого матеріалу, розглядати власне дослідження відповідного літературного / лінгвістичного явища;

СК11 – здатність аналізувати окремі твори художньої літератури та творчість окремих митців у широкому культурному і літературному контексті;

СК12 – здатність описувати базові методики філологічного аналізу з виявленням перспектив застосування їхніх елементів у докторському дослідженні;

СК13 – здатність орієнтуватися у проблемах і

тенденціях вивчення та викладання різних аспектів філологічної науки з опорою на відповідну літературу з проблематики;

СК14 – здатність опанувати методи системного дослідження тексту й методологію мовознавчих результативних пошуків;

СК15 – здатність виконувати оригінальне дослідження наукової проблеми з опорою на новітні досягнення філологічних наук;

СК16 – здатність критично осмислювати результати наукового аналізу літературного процесу / мовних явищ, застосовувати на практиці синхронний та діахронний підхід до їхнього вивчення;

СК17 – здатність адекватно вживати філологічний інструментарій щодо проблем співвідношення літератури / мовознавства та соціальної сфери життя, літератури / лінгвістики та інших видів мистецтва; застосовувати знання, одержані в базових теоретичних курсах з філологічних дисциплін у практиці наукового аналізу фактичного літературного / лінгвістичного матеріалу;

СК18 – здатність аналізувати теоретичні засади вивчення літературного процесу та його складових і теоретичні підходи різних напрямів лінгвістики до осмислення мовних та мовленнєвих явищ у синхронії й діахронії;

СК 19 – спроможність компетентно виступати з усною доповіддю та брати участь в дискусії, супроводжувати доповідь додатковою наочністю, використовуючи для цього сучасне обладнання та технології;

СК 20 - здатність до співпраці з міжнародною науковою спільнотою й презентації результатів педагогічних досліджень у різних формах (паперові та електронні збірники, науково-практичні конференції, семінари, академічне спілкування в офіційних чатах, на онлайн-платформах тощо) з дотриманням принципів академічної доброчесності;

СК 21 – уміння налагоджувати ефективну психолого-педагогічну, науково-дослідну взаємодію з учасниками педагогічного процесу, обирати оптимальні форми комунікації відповідно до індивідуальних можливостей, рівня підготовки, наукових інтересів здобувачів освіти, здійснювати моніторинг їх кар'єрного зростання.

7. Програмні результати навчання за освітньо-науковою програмою

Програмні результати навчання	Зміст	Шифр
Знання	знати основні положення, підходи, наукові концепції в галузі філологічної / мовознавчої методології; мати уявлення про історію, сучасний стан і перспективи наукових досліджень; володіти принципами і методами філологічного аналізу;	ПРН-1
	знати навчальну й довідкову літературу з питань наукового стилю та наукового дискурсу, специфіку наукового дискурсу в різних жанрах і формах реалізації, способи вдосконалення наукового тексту у взаємодії автор – рецензент, алгоритм публікації тексту в періодичному виданні з попереднім анонімним рецензуванням, алгоритм подання заявки на участь у конференції з подальшим виголошенням доповіді та її оприлюдненням у друці;	ПРН-2
	знати історію виникнення сучасних дослідчих стратегій; різні наукові підходи до вирішення дискусійних питань;	ПРН-3
	знати теоретичні й методологічні засади літературознавчого / мовознавчого дослідження;	ПРН-4
	виробити здатність використовувати професійно-орієнтовані знання й практичні навички під час реалізації принципів викладання філологічних дисциплін у вищих навчальних закладах з урахуванням сучасних умов, індивідуальних особливостей студентів;	ПРН-5
	знання лексичних, граматичних, стилістичних та структурних особливостей української та іншомовної наукової літератури, знання граматичних структур, що є необхідними для адекватного вираження відповідних ідей та понять, а також для розуміння і продукування широкого	ПРН-6

	спектру текстів у науковій сфері (усно та письмово);	
Уміння	самостійно й творчо опрацьовувати, аналізувати і представляти результати наукового дослідження засобами інструментарію інформаційних технологій;	ПРН-7
	володіти методами науково-педагогічних досліджень, формулювати і розв'язувати завдання, що виникають у ході науково-дослідної та практичної діяльності;	ПРН-8
	організувати інформаційний пошук, самостійний відбір і якісну обробку наукової інформації та емпіричних даних;	ПРН-9
	аналізувати й критично оцінювати наукові здобутки літературознавців і мовознавців, які працюють у близькому здобувачеві науковому полі;	ПРН-10
	обирати технології навчання літератури й мови залежно від цілей і завдань, що вирішуються в педагогічному процесі вищого навчального закладу, та освітнього рівня студентів;	ПРН-11
	упроваджувати в навчальний процес інноваційні прийоми та використовувати сучасні технології з метою створення умов для ефективної мотивації студентів-філологів;	ПРН-12
	уміння володіти типовими для наукової комунікації лексико-синтаксичними моделями української та іноземних мов для вибору оптимальної мовної поведінки та вести діалог і полілог на засадах корпоративної етики наукового співтовариства, імперативах академічної доброчесності, прийнятих світовою науковою спільнотою;	ПРН-13
Комунікація	обирати в усному й писемному педагогічному мовленні найбільш доцільні формули мовленнєвого етикету;	ПРН-14

	гнучко використовувати власний вербальний і невербальний репертуар для передачі професійно спрямованої інформації, послідовно та аргументовано відстоювати свою позицію;	ПРН-15
	ефективно спілкуватися та представляти дослідницькі ідеї в усній та письмовій формах перед фаховою та нефаховою аудиторією;	ПРН-16
	дотримуватись у своїй діяльності професійно-етичних норм, прийнятих у міжнародній практиці;	ПРН-17
	вирішувати й попереджати конфліктні ситуації професійної взаємодії;	ПРН-18
Автономність і відповідальність	виявляти ініціативу і самостійність в різноманітних видах діяльності, брати відповідальність за результати своєї наукової та викладацької діяльності, дотримуватися корпоративної культури ВНЗ, дотримуватися принципів академічної професійної доброчесності;	ПРН-19
	планувати і вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку;	ПРН-20
	розвивати отримані навички навчання для подальшого процесу навчання на засадах самокерування та автономії;	ПРН-21
	презентувати результати власних наукових досліджень у вигляді наукових статей, доповідей на конференціях	ПРН-22

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти визначаються відповідно до Європейських стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти (ESG) та статті 16 Закону України «Про вищу освіту».

Кадрове забезпечення	Кадрове забезпечення реалізації ОНП «Філологія» відповідає вимогам щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов
-----------------------------	--

	<p>провадження освітньої діяльності закладів освіти» зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 347 від 10.05.2018).</p> <p>Освітній процес здійснюють доктори філософії (кандидати наук) та доктори наук, які забезпечують розв'язання широкого кола проблем у галузі професійної та (або) дослідницької діяльності, є провідними фахівцями в певному напрямі філологічних досліджень, мають багатий досвід проведення власного наукового дослідження, зробили суттєвий внесок в розвиток сучасних філологічних наук. Для читання лекцій запрошуються провідні українські та іноземні професори та дослідники.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Матеріально-технічне забезпечення підготовки докторів філософії зі спеціальності <i>035 Філологія</i> відповідає ліцензійним умовам. Лекційні аудиторії, у яких організовано освітній процес, оснащені належним обладнанням. Площі приміщень, що використовуються в освітньому процесі, відповідають санітарним нормам та вимогам правил пожежної безпеки.</p> <p>Університет забезпечує освітній процес необхідними й доступними для здобувачів вищої освіти ресурсами (кадровими, методичними, матеріальними, інформаційними та ін.) і здійснює відповідну підтримку аспірантів.</p> <p>У плануванні, розподілі та наданні навчальних ресурсів і забезпеченні підтримки здобувачів вищої освіти враховуються потреби різноманітного контингенту (такого як: з досвідом, заочної форми навчання, працюючі, з особливими потребами) та принципи студентоцентричного навчання.</p> <p>Організаційно-методична підтримка самостійної роботи аспірантів полягає в розробці методичних, дидактичних, інструктивних матеріалів, надає можливість формувати, закріплювати, поглиблювати й систематизувати отримані під час аудиторних занять знання й уміння, здійснювати самопідготовку й самоконтроль опанування освітньо-наукової програми через персональну навчальну систему ХНПУ імені Г.С. Сковороди.</p> <p>Внутрішнє забезпечення якості освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а аспіранти поінформовані про їхню наявність.</p>

Інформаційне та навчально – методичне забезпечення	<p>Підтримка системи інформаційного забезпечення здійснюється Інститутом інформатизації освіти.</p> <p>Інформаційні електронні ресурси розміщені на навчально-інформаційному порталі на сайті наукової частини Університету (nauka.hnpu.edu.ua), у електронній бібліотеці (http://hnpu.edu.ua/uk/division/naukova-biblioteka-hnpu-imeni-gsskovorody), на навчально-інформаційному порталі на базі платформи Moodle (lms.hnpu.edu.ua), у відео- та аудіотеках. Забезпечено доступ викладачів і здобувачів третього науково-педагогічного рівня освіти до електронних світових баз даних наукових публікацій в спеціально обладнаних кабінетах Університету.</p> <p>Інформацію про освітньо-наукову програму, професорсько-викладацький склад, навчальну, наукову, громадську діяльність університету, структурні підрозділи, правила прийому, контакти розміщено на офіційному веб-сайті Університету за адресою: http://hnpu.edu.ua; посилання на сторінку наукової частини http://hnpu.edu.ua/division/naukova-chastyna та на сторінку українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка: http://hnpu.edu.ua/uk/division/ukrayinskyu-movno-literaturnyy-fakultet-imeni-gf-kvitky-osnovyankenka.</p> <p>Електронний архів університетської бібліотеки містить у вільному доступі праці науково-педагогічних працівників університету: http://dspace.hnpu.edu.ua/.</p> <p>Дистанційне навчання здійснюється на платформі Moodle: http://lms.hnpu.edu.ua/moodle/</p>

9.Академічна мобільність

Національна кредитна мобільність	<p>Здобувачі третього освітньо-наукового рівня освіти можуть проходити стажування та підвищувати кваліфікацію в інших закладах освіти України, що регламентується Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»:</p> <p>https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-pidvishchennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-i-naukovo-</p>
---	---

	<p>pedagogichnih-t210819, та «Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників ХНПУ імені Г.С.Сковороди»: http://nauka.hnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/8Pol_Kval_Stag.pdf.</p> <p>«Перелік договорів про стажування із закладами вищої освіти України» розміщено на сайті Університету: http://nauka.hnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/Dogovoru_z_vyzamu.pdf</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Здобувачі третього освітньо-наукового рівня освіти можуть проходити стажування та підвищувати кваліфікацію в освітніх закладах і наукових установах за кордоном у рамках програми ЄС Еразмус+ на основі двосторонніх договорів між ХНПУ імені Г.С.Сковороди та іноземними вищими навчальними закладами (http://hnpu.edu.ua/uk/erasmus-ka1), що регламентується «Положенням про організацію стажування науково-педагогічних працівників ХНПУ імені Г.С. Сковороди»: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normal_dokum/Pro_organiz_stajyvann_nauk_ped_pratzivn.pdf</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не ліцензовано.

10. Перелік компонент освітньо-наукової програми

10.1. Перелік компонент ОНП

подається перелік, який включає назви навчальних дисциплін (за вибором університету, факультету чи ІПКПП, МО та здобувача вищої освіти), практик, курсових і кваліфікаційних робіт та їх обсяг у кредитах ЄКТС з розподілом за навчальними семестрами.

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, атестація)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Теоретична підготовка			
1.1. Цикл загальнонаукової, гуманітарної та мовної підготовки			
1.1	Філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проектів	4	Іспит
1.2	Академічно і професійно орієнтоване спілкування іноземною мовою	6	Залік, іспит
1.2. Цикл професійної (спеціальної) підготовки			
1.3	Актуальні напрями філологічних досліджень	4	Іспит
1.4	Проблемні питання філологічних наук	4	Іспит
1.5	Теорія і практика викладання філологічних дисциплін у вищій школі	4	Іспит
1.3. Цикл науково-дослідної підготовки (універсальні навички дослідника)			
1.6	Методологія і методика філологічних досліджень	3	Іспит
1.7	Технологія апробації і презентації філологічних досліджень	3	Іспит
Загальний обсяг обов'язкових компонент		28	
1.4. Вибіркові навчальні дисципліни за вибором аспіранта			
1.8	Вибіркові дисципліни 1-го року навчання	4	Залік

1.9	Вибіркові дисципліни 2-го року навчання	4	Залік
1.10	Вибіркові дисципліни 3-го року навчання	5	Залік
	Загальний обсяг вибірових компонент	13	
2. Практична підготовка			
1.11	Науково-викладацька практика	9	Залік
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		50	

10.2. Вибіркові компоненти за освітньою програмою «Філологія»

ВК 1.8

Дистанційна освіта / Друга іноземна мова / Науково-педагогічна комунікація / Основи лінгвостеміотики / Історія українського мовознавства / Українське літературне бароко / Сучасні підходи до аналізу літературного твору / Теорія і практика аналізу художнього твору / Харківська філологічна школа: традиції та сучасність / Теорія видів і жанрів літератури

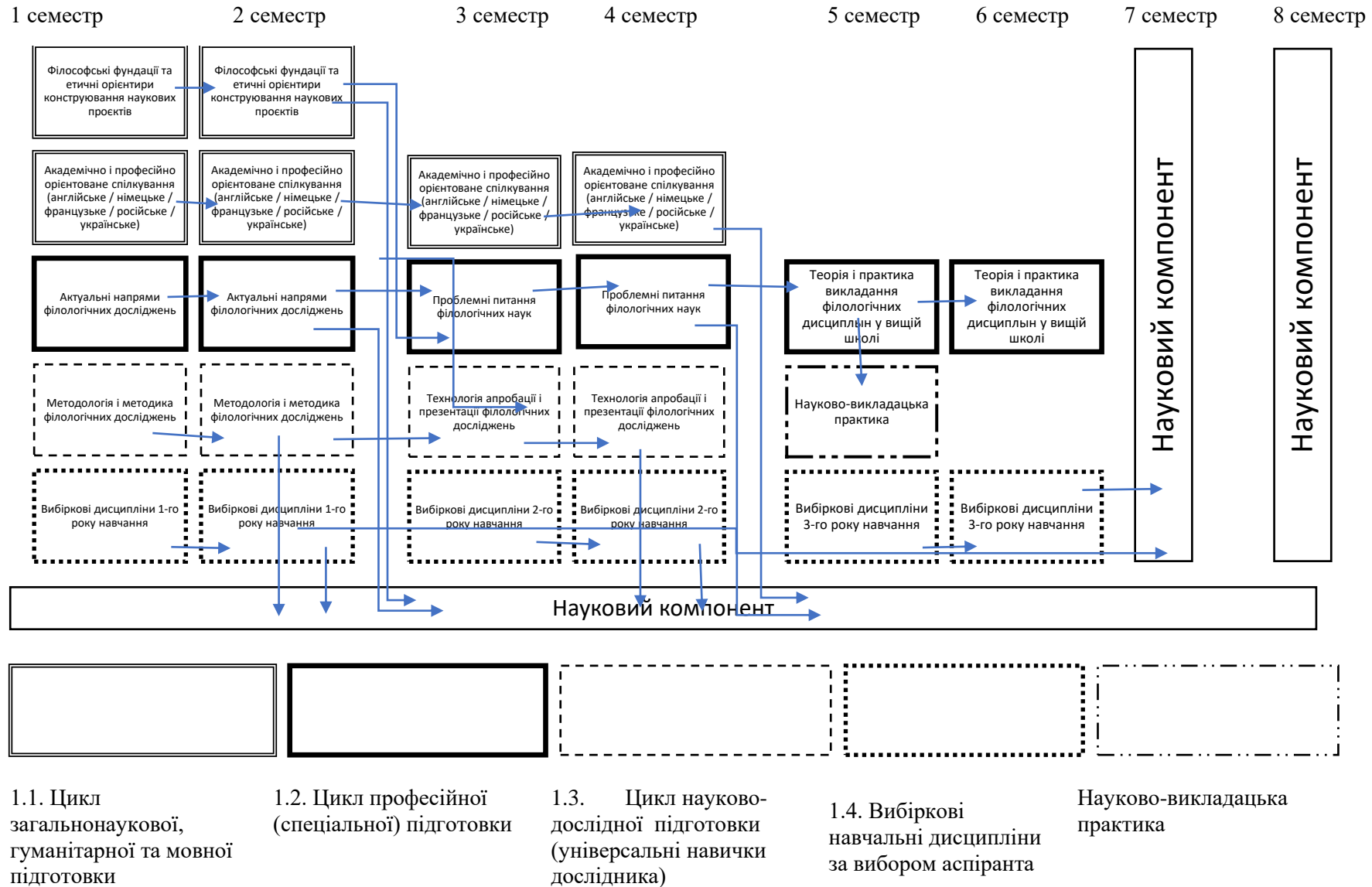
ВК 1.9

Технологія пошуку та обробки наукової інформації / Цифрові інструменти молодого науковця / Педагогіка вищої школи / Когнітивна лінгвістика і лінгвоконцептологія / Мовні явища з позицій комунікативної та прагмалінгвістики / Поетична граматики / Функціоналізм як альтернативна лінгвістична парадигма / Класична українська література / Герменевтика і методологія порівняльного літературознавства / Літературні 1920-ті. Постаті / Компаративні вектори інтермедіальних літературних процесів ХХІ ст.

ВК 1.10

Граматики української мови у функціональному аспекті / Лінгвістика тексту / Стилї і напрями в історико-літературному процесі / Історія української літератури: реінтерпретація / Українська література ХХ-ХХІ століть / Сучасна українська література у світовому контексті / Синтаксичний рівень мови з огляду на різні наукові парадигми / Феномен літературної мови в аспекті сучасних філологічних підходів

10.3. Структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів

11. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня за напрямом 035 *Філологія* здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої входять провідні фахівці випускової кафедри.

Атестація здійснюється на підставі оцінки якості засвоєння освітньої програми, рівня професійних знань, умінь та навичок, ступеня сформованості загальних і спеціальних компетентностей. Атестація здійснюється за допомогою засобів контролю ступеня досягнення кінцевої мети освітньо-наукової підготовки з дотриманням дидактичних принципів формування і реалізації системи засобів діагностики.

До атестації допускаються докторанти, які успішно виконали всі вимоги навчального плану підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня за напрямом 035 *Філологія* і не мають академічної та фінансової заборгованості.

Оцінювання аспірантів базується на принципах студентоцентрованого навчання та передбачає таке:

- критерії й методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь;
- оцінювання аспірантів дозволяє продемонструвати ступінь досягнення ними запланованих результатів навчання;
- оцінювання проводиться предметною комісією у складі більше ніж дві особи;
- оцінювання аспірантів є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених процедур;
- наявність офіційної процедури розгляду апеляцій аспірантів.

Система оцінювання включає поточний, семестровий і підсумковий контроль.

Формами семестрового контролю успішності вивчення здобувачами навчальної дисципліни є залік або іспит.

Поточний контроль знань аспірантів здійснюється шляхом оцінки роботи на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях, виступів на конференціях, виконання наукових завдань.

Атестація здобувачів освітнього ступеня доктора філософії здійснюється акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти постійною або разовою спеціалізованою вченою радою Університету (або іншого закладу вищої освіти) на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.

До атестації допускаються аспіранти, які виконали всі вимоги освітньо-наукової програми та індивідуального навчального плану і отримали рекомендацію про публічний захист наукових досягнень у формі дисертації в спеціалізованій вченій раді. Документами, що підтверджують семестрову / підсумкову атестацію, є звіт аспіранта за відповідною формою, друкований варіант розділів дисертації, копії публікацій, сертифікатів та інших документів, що засвідчують наукову активність здобувача, атестаційний лист про складання іспитів і заліків, витяг із протоколу засідання кафедри, академічна довідка здобувача.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуальної проблеми у сфері філології та передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Виявлення в поданій до захисту дисертації академічного плагіату є підставою для відмови в присудженні відповідного наукового ступеня.

Дисертаційна робота, її автореферат та відзиви опонентів мають бути розміщені на офіційному сайті закладу вищої освіти (наукової установи) у встановлені строки. Дисертаційна робота має відповідати іншим вимогам, що встановлені чинним законодавством.

**12. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньої програми**

	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.11
ІК	+	+	+	+	+	+	+	
ЗК1	+					+	+	
ЗК2	+			+	+	+	+	
ЗК3			+	+	+	+	+	
ЗК4						+	+	
ЗК5		+			+		+	+
ЗК6	+	+	+		+			+
ЗК7			+		+		+	
ЗК8			+		+	+	+	
ЗК9					+	+		
ЗК10					+			+
СК 1				+		+	+	
СК 2	+		+	+	+	+	+	
СК 3			+			+	+	
СК 4					+			+
СК 5	+							
СК 6	+					+	+	
СК 7		+	+					
СК 8			+		+			+
СК 9				+		+		
СК 10						+		
СК 11			+					
СК 12			+	+		+	+	
СК 13				+	+	+	+	+
СК 14			+	+		+		
СК 15			+	+		+		
СК 16			+	+		+		
СК 17			+		+	+	+	
СК 18			+	+		+		
СК 19						+	+	
СК 20		+				+	+	
СК 21		+			+			+

ІК – Інтегральна компетентність; ЗК – Загальні компетентності СК – Спеціальні компетентності.

**13. Матриця забезпечення програмних результатів навчання
(ПРН) відповідними компонентами освітньої програми**

	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.11
ПРН 1			+	+		+		
ПРН 2			+			+	+	
ПРН 3	+		+	+		+		
ПРН 4	+			+		+		
ПРН 5					+			+
ПРН 6		+					+	
ПРН 7			+					
ПРН 8	+				+	+	+	+
ПРН 9			+	+		+		+
ПРН 10	+			+		+		
ПРН 11					+			+
ПРН 12					+			+
ПРН 13		+	+			+	+	
ПРН 14		+				+	+	
ПРН 15			+			+	+	
ПРН 16		+		+		+		+
ПРН 17	+		+	+				
ПРН 18			+		+			+
ПРН 19						+		
ПРН 20			+			+	+	
ПРН 21						+		
ПРН 22		+				+		

ПРН – програмні результати навчання.

14. Перелік використаних джерел

У цій освітньо-науковій програмі використано державні та галузеві нормативи:

1. Вимоги до опублікування монографії, що подається на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук : затв. наказом МОН України від 23.09.2019 № 1220 і зареєстр. в Міністерстві юстиції України 08.10.2019 за № 1087/34058.
2. Вимоги до опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук : затв. наказом МОН України від 23.09.2019 № 1220 і зареєстр. в Міністерстві юстиції України 08.10.2019 за № 1086/34057.
3. Вимоги до оформлення дисертації : затв. наказом МОН України від 12.01.2017 № 40 і зареєстр. в Міністерстві юстиції України 03.02.2017 за № 155/30023.
4. Закон «Про вищу освіту» // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
5. Закон «Про освіту» // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».
7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.06.2016 р. № 701 «Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка та додатків до них, зразка академічної довідки».
8. Національна рамка кваліфікацій. База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
9. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 (Редакція від 30.11.2017). База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>.
10. Перелік наукових фахових видань України.
11. Перспективна розгорнута програма діяльності ХНПУ імені Г.С. Сковороди до 2020 року, затверджена Вченою радою (протокол від 28.08.2015 № 5) та ректором 28.08.2015.
12. Політика у сфері якості освіти, ухвалена Вченою радою (протокол від 27.02.2020 № 1) та затверджена наказом ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди від 27.02.2020 № 41-од.
13. Положення про дистанційну освіту в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди, ухвалене Вченою радою

(протокол від 30.08.2018 № 6) та затверджене і введене в дію наказом ректора від 05.09.2018 № 104-од.

14. Положення про електронні видання в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди, ухвалене Вченою радою (протокол від 26.06.2018 № 5) та затверджене і введене в дію наказом ректора від 27.06.2018 № 89-од.

15. Положення про комісію з етики та управління конфліктами, ухвалене Вченою радою (протокол від 27.02.2020 № 1) та затверджене наказом ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди від 27.02.2020 № 41-од.

16. Положення про комісію з питань академічної доброчесності, ухвалене Вченою радою (протокол від 27.02.2020 № 1) та затверджене наказом ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди від 27.02.2020 № 41-од.

17. Положення про корпоративну електронну пошту в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди, ухвалене Вченою радою (протокол від 26.06.2018 № 5) та затверджене і введене в дію наказом ректора від 27.06.2018 № 89-од.

18. Положення про навчальні, наукові та довідкові видання в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди, ухвалене Вченою радою (протокол від 26.06.2018 № 5) та затверджене і введене в дію наказом ректора від 27.06.2018 № 89-од.

19. Положення про навчання студентів та стажування (наукове стажування) аспірантів, ад'юнктів і докторантів, наукових і науково педагогічних працівників у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах за кордоном: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 411.

20. Положення про організацію науково-дослідної роботи у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди, затверджене Вченою радою (протокол від 12.06.2015 № 5) та ректором 15.06.2015.

21. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (у новій редакції), ухвалене Вченою радою (протокол від 16.12.2016 № 10) та затверджене ректором 19.12.2016.

22. Положення про освітню програму ХНПУ імені Г. С. Сковороди (у новій редакції), ухвалене Вченою радою (протокол від 29.08.2019 № 6) та затверджене наказом ректора від 11.09.2019 № 106-од.

23. Положення про Раду молодих учених, затверджене Вченою радою (протокол від 28.08.2015 № 5) та ректором ХНПУ імені Г. С. Сковороди 28.08.2015.

24. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності у ХНПУ імені Г.С. Сковороди, ухвалене Вченою радою

(протокол від 27.02.2020 № 1) та затверджене наказом ректора від 27.02.2020 № 41-од.

25. Положення про стейкхолдерів освітніх програм ХНПУ імені Г. С. Сковороди, ухвалене Вченою радою (протокол від 27.02.2020 № 1) та затверджене наказом ректора від 27.02.2020 № 41-од.

26. Положення про стипендіальне забезпечення студентів, аспірантів і докторантів ХНПУ імені Г. С. Сковороди (у новій редакції), ухвалене Вченою радою (протокол від 24.04.2018 № 3) та затверджене і введене в дію наказом ректора від 24.04.2018 № 67-од.

27. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах): затв. постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261.

28. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (редакція від 30.11.2017)// База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

29. Постанова Кабінету Міністрів України від 03 квітня 2019 р. № 283 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України» від 23 березня 2016 р. № 261.

30. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167. Київ "Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії".

31. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)».

32. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».

33. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо): лист МОН України від 15.08.2018 № 1/11-8681).